

ניסן תשע"ז

בס"ד

בחינה בהלכות מקוואות

הוראות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – לא יבדק והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון - 7 שאלות, חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן בעיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - בקיאות - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן בעיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ג' - יישום - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- בחלק א' - עיון - יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
- בחלק ב' - בקיאות - יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, וכו"כ.
- בחלק ג' - יישום - יש להתייחס למקרה, לביורר ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות, שאלה מספר 1 חובה (מסומנת ב*)

- מתני' פ"א מ"ז: "מעייין שמימיו מועטים ורבו עליו מים שאובים – שווה למקווה לטהר באשבורן, ולמעייין להטביל בו בכל שהוא".
 - כיצד יישבו הר"ן והרמב"ם את הסתירה שבין הרישא לסיפא?
 - באר שיטות הראשונים: האם, ומתי מותר לטבול במעייין זה: במקום שהיה מהלך בתחילה, ובמקום שנתרחב.
 - מהו החידוש בעדותו של רבי אלעזר ב"ר צדוק על הזוחלין שרבו על הנוטפין, שכשרים ומטהרין בזוחלין?
- תכולתו של בור הטבילה הוא 40 סאה בדיוק, ואכן מלא הוא במים בשיעור 40 סאה, אלא שמעורבים בו מים שאובים בשיעור מסוים. פרט ובאר כיצד יהיה הכשרו ע"י מי גשמים או מעייין, במקרים הבאים:
 - שיעור השאובים שבבור הוא ג' לוגין.
 - שיעור השאובים שבבור הוא 20 סאה.
 - כל מי הבור הם שאובים.באר גם מדוע אופן הכשרת המקוואות ופסיקת ההלכה משתנית בין המקרים.
- מתני' פ"ו מ"ג: "שלושה מקוואות- בזה 20 סאה מי גשמים, ובזה 20 סאה מי גשמים, ובזה 20 סאה מים שאובין, וירדו שלושה וטבלו בהן, ונתערבו המקוואות".
 - כיצד ביארו המהרי"ק והש"ך משנה זו?
 - האם ניתן להוכיח ממשנה זו, להכרעת הדין במקרה שהמשיכו 20 סאה שאובים על 20 סאה כשרים? מה יהיה דינם של 20 הכשרים אחר שהומשכו עליהם 20 השאובים – הלכה למעשה.
 - מדוע ע"י ירידת שלושת הטובלים אין פסול הוויתו בידי אדם?

4. תוספתא מקוואות: "אם היה הסילון כפוף כל שהוא – פוסלן". מתניי כלים פ"ב מ"ג: "הטהורים שבכלי חרס-הסילונות, אעפ"י שכפופים ואעפ"י שמקבלים".

- א. כיצד ביארו הראשונים את הסתירה שבין התוספתא למשנה בכלים?
- ב. האם סילון שצר מכאן וצר מכאן ורחב באמצע, דומה בדינו לסילון כפוף?
- ג. האם ומדוע יש מקום לחשש שמא במהלך השנים נרקב חלק כל שהוא מן הסילון ונוצרה גומא? כיצד פסק הרמ"א להלכה?
- ד. גומא בסילון הפוסלת, מדוע פסול, הרי ממקום הגומא ועד נפילת המים למקווה ישנה המשכה.

5. פרט את דיני המשקים הבאים: יין, חלב, מי כבשים, מי פירות, מי צבע.
- כאשר הם מעורבים בג' לוגין מים שאובים, ונפלים לתוך מקווה שחסר בו קורטוב מארבעים סאה.
- כאשר הם נפלים בשיעור סאה לתוך מקווה המלא בארבעים סאה.

6. ס"ח: "מעייין המקלח לתוך כלי, פסול לטבול בין במים שבתוך הכלי ובין לאחר שיצאו מהכלי". מדוע לא נכשיר את המים מכח חיבורם למעייין? האם באופן שינקב את שולי הכלי יהיה ניתן לטבול בתוכו? (פרט גם שיעור הנקב).

7. באר מהי עוקת המערה ומהם חורי המערה, ומה דין הטבילה בהם?

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות.

8. כתב השו"ע: המניח טבלא אצל המקווה, כדי שיפלו המים ממנה למקווה... אם אין המים ראויים לבוא למקווה זולתה, אפילו אין לה שפה כלל פוסלת, מדוע? הרי פשוטי כלי עץ אינם מקבלים טומאה. כתוב לכל הפחות ג' תירוצים שנאמרו בזה.

9. מהו שיעור השקה להכשרת מקווה שפסולו מדאורייתא או מדרבנן? כיצד הכריעו השו"ע והרמ"א בעניין?

10. מהו דין עץ שקבעו ואח"כ חקקו? לעניין טבילה בתוכו, ולעניין המשכת מים דרכו.

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות, שאלה מספר 1 חובה (מסומנת ב*)

11.* לצורך ניקוי בור הטבילה, הבלן רוקנו ממימיו, עד שנותרה בו סאת מים אחת. פעולת הניקיון התבצעה באמצעות דלי.

עם סיום הניקוי לא רוקן הבלן את בור הטבילה, אלא המשיך מים כשיעור הנדרש דרך אוצר הזריעה, וזאת ע"ג המים הקיימים.

א. באר ופרט את הבעיות המתעוררות במהלך פעולת הניקיון, ואת הפתרונות שבצידן (ציין, לכל הפחות, 3 בעיות ופתרונות)

ב. מהו דינו של המקווה - באופן שלבור הטבילה יש רק אוצר זריעה, ומה דינו - באופן שיש לו גם אוצר השקה.

ג. האם די בכך שהבלן ימעט את המים הנותרים משיעור ג' לוגין, קודם מילוי המים החדשים?

12. במהלך טיול, מצא ראובן מאגר מים, שיש בו ארבעים סאה. האם כשר לטבול בו? פרט ובאר! האם באופן שהניח מקווה ריקן ובא ומצאו מלא, יהיה דינו שווה? ומדוע?

13. בעת בניית מקווה ועשיית נקבים לאוצרות ההשקה והזריעה, עלו הנידונים הבאים: מה יהיה גודל (קוטר) הנקבים? (פרט גם את הדין בספק אם נעשה כשיעורו). האם ניתן לעשותם על ידי קביעת צינור מפלסטיק (לסוברים שהוא מקבל טומאה)? האם יהיה מותר לקבוע בהם רשת ברזל? חווה את דעתך!